

Personalia

NR 1 • 2026

En tidning om personaltjänsten inom frivilligförsvaret

Soldathemmen

Viktiga för vardagen på våra förband i och utanför landet

Återhämtning i Ukraina

Utveckling av rehabilitering och traumavård

NU ÖVAS ÅTER KRIGSFÅNGTJÄNST OCH KRIGSGRAVTJÄNST

Personalvård i ökat fokus

Lena tar över klubban

Lena valdes till ny ordförande under årsstämman i Sigtuna 25 april. Ordförandeklubban överräcktes av före ordföranden Anders Lindström, som också tackades av.

Lena delade sina tankar om uppdraget och förbundet med stämman. Hon beskrev vikten av att skapa medvetenhet i ett samhälle som nyligen vaknat till nya insikter om osäkerhet men som ännu inte vidtagit åtgärder eller börjat agera i större utsträckning.

- Vi måste vara beredda med kompetens, förberedelser och utbildningar i framkant. Personaltjänsten är ett av de viktigast uppdragen, vi möter människor i situationer som är helt nya för dem. Det innebär ett ansvar och en möjlighet. Alla behövs!

Hon uttryckte önskemål om utvecklad samverkan mellan det militära och det civila, även inom vårt förbund och sa att även om vi gör mycket på olika sätt, så är det också mycket som förenar oss. Hon uppmuntrade till att öppna upp för att pröva nya arbetssätt för att ta oss framåt och att trovärdighet och pålitlighet är

viktiga faktorer att förmedla till våra beställare. Hon fortsatte genom att ställa frågan "hur kan våra medlemmar bidra, lära och utveckla sig?" Svaret blev att föreslå att övningar i personaltjänstuppdraget får ta plats på till exempel ett styrelse- eller medlemsmöte.

Hennes avsikter framåt handlar bland annat om att utveckla vår närvaro i olika kanaler och olika forum, att säkerställa att

"Personaltjänsten är ett av de viktigaste uppdragen, vi möter människor i situationer som är helt nya för dem"

Lena Sköld-Hultberg

vi är respekterade bland våra intressenter, att utveckla samarbetet med övriga frivilligorganisationer genom att bidra till fler och tydligare samverkansytor. Det finns också ett behov, säger Lena, att bli mer aktiva gentemot Försvarmakten och Myndigheten för civilt försvar, både

som kravställare men även som partner i dialogerna framåt. Hon avslutar med att hon ser en hög kvalitet i våra utbildningar, att det finns en relevans och att vi ligger i framkant.

TEXT: HELENE SJÖGREN
BILD: ELEONORE THAM

Personalia

I detta nummer

LEDARE	3
AURORA 26	4
PERSONALVÅRD UKRAINA	6
SOLDATHEMMEN & CAMP VALDEMAR	8
PERSONALVÅRD UNDER BOSNIENMISSION	12
VÅRA UTBILDNINGAR	14
FÖRBUNDS- & FÖRENINGSinFORMATION	16

Personalia är Försvarets Personaltjänstförbunds medlemstidning och en kanal för dialog om beredskapsfrågor med tyndpunkt på personaltjänst och socialtjänst i krig och kris. Vi riktar oss även till en intresserad allmänhet och till militära och civila myndigheter och frivilligorganisationer i Sverige.

ANSVARIG UTGIVARE
Lena Hjelm-Hultberg

INSÄNDARE OCH KOMMENTARER
exp@personaltjanstforbundet.se

REDAKTION
Heléne Sjögren
Lena Sköld Hultberg
Fredrik Zander
Eleonore Tham

GRAFISK FORM & LAYOUT
Fredrik Zander/Therese Sandell

TRYCK
Risbergs Uddevalla

OMSLAGSBILD
Jesper Pettersson/Försvarmakten

Känslofyllt moment stämmer till eftertanke

Ett känslofyllt moment inom övningen Aurora 26 genomfördes vid Väddö i Roslagen, norr om Stockholm, under torsdagen. För första gången sedan 1950-talet övades krigsgravtjänst – gravsättning av stupade soldater och sjömän med tillhörande ceremoni.

Momentet som övades var så kallad tillfällig gravsättning av 500 fiktivt stupade soldater och genomfördes på ett fält söder om Väddö kyrka. Det var en del av totalförsvarets insatser under övningen och skedde i samverkan mellan Försvarsmakten, Svenska kyrkan, Skatteverket samt Plikt- och prövningsverket.

Det ovanliga med övningen var att den genomfördes under mycket realistiska former. Soldater och sjömän transporterade de stupade från skärgården under övad beskjutning. De löste stridsmoment samtidigt

som de fingerade stupade soldater och sjömän hanterades under värdiga former hela vägen från kusten till Väddö skjutfält. Under övningen användes fyllda bisättningsäckor – de säckar som stupade soldater och sjömän transporteras i vid skarpt läge. I övningen var de stupade både svenskar, allierade inom Nato samt fientliga soldater.

Vid Väddö skjutfält tog soldater från andra enheter inom Försvarsmakten över, och skötte vidaretransporten till fältet söder om Väddö kyrka.

Vid kyrkan övades den hantering som krävs av civila myndigheter. Skatteverket och Plikt- och prövningsverket hade båda skapat övningsystem inför övningen där nödvändiga moment kunde tränas. Svenska kyrkan genomförde det som kallas ceremoni vid nödgravsättning av stupade

soldater och sjömän – en livsåskådnings-neutral ceremoni i samband med den tillfälliga gravsättning som övades.

Under övningsmomentet visade Försvarsmakten och de berörda myndigheterna inom totalförsvaret att de kan genomföra krigsgravtjänst på ett professionellt sätt. Det var också ett moment som väckte eftertanke och berörde flera av deltagarna. Samtidigt gav övningsmomentet viktiga lärdomar för fortsatt utveckling av krigsgravtjänsten.

TEXT OCH BILD: FÖRSVARSMAKTENS HEMSIDA

Stor övning i krigsfångtjänst i Örebro

I ett gammalt sanatorium norr om Örebro har Första divisionens militärpolisbataljon upprättat en krigsfångplats med över 200 figuranter. Momentet är ett av de mest omfattande inom svensk krigsfångtjänst på flera år och syftet är att utveckla bataljonens förmåga att hantera krigsfångar.

Vid Hålahults sanatorium har militärpoliserna ur Första divisionen arbetat intensivt i flera timmar för att förbereda en krigsfångplats. Anläggningar iordningställs, inskrivningsstationer och staket omkring området upprättas innan krigsfångarna anländer till fångplatsen.

På fångplatsen befinner sig krigsfångarna i högst 72 timmar innan de skickas vidare till ett krigsfångläger längre bak från fronten. När krigsfångarna anländer ska samtliga gå igenom en kedja som består av visitation, sjukvård, inskrivning och sättas i förvar. Det första som händer är att fångarnas

tillhörigheter genomsöks av narkotikahund och explosivämnessökandehund. Tillsammans utgör hunden och hundföraren ett ekipage, två individer som ska fungera som en. – Det här blir ett prövande moment där vi testar ekipagets samspel och förmåga. Det är en stökig miljö med mycket som händer, och flera hundar som söker av en stor mängd samtidigt.

Under Aurora 26 är syftet med krigsfångtjänstmomentet att få en djupare förståelse för krigsfångtjänst för att i framtiden kunna reglera, kontrollera och handla den. Svensk militärpolis har under övningen integrerats med amerikanska militärpoliser och tillsammans arbetat sida vid sida på gruppnivå i syfte att utbyta kunskap och erfarenheter. – Vi har aldrig övat krigsfångtjänst i den här skalan tidigare. Det har varit väldigt lärorikt och samtidigt har vi kunnat dra lärdomar av varandra.

En del av momentet involverade flera aktörer inom totalförsvaret bland annat internationella och svenska Röda korset, vars roll är att inspektera och dokumentera fångplatsen samtidigt som de bidrar med en djupare förståelse och ökad kunskap om tredje Genèvekonventionen som reglerar krigsfångtjänst. Rapportering av krigsfångar skickas till Plikt- och prövningsverket från fångplatsen som i sin tur rapporterar det vidare till Röda korset nationellt och tillslut når det Röda korset på internationell nivå.

Ukraina tar en aktiv del i övningen. Närvarande är chefen från ukrainska försvarsmakten som leder gruppen för behandling av krigsfångar i landet. Med sina erfarenheter från fronten utbildar de svenska militärpoliser i krigsfångtjänst under Aurora 26.

TEXT OCH BILD: FÖRSVARSMAKTENS HEMSIDA

Om Aurora 26

Runt 18 000 militärer, varav 1500 från andra länder deltog när hela Försvarsmakten tillsammans med tolv nationer och delar av totalförsvaret under ett antal veckor i april och maj övade på världsstöd. Sedan 2024 har Försvarsmakten fått en ny huvuduppgift. Aurora 26 var en generalrepetition av Försvarsmaktens nya nationella operativa planer som Natoallierad, vilket innebär att försvaret av Sverige börjar längs Natos östra flank.

I scenariot för övningen övade Sverige och allierade på att genomföra förstärkningar av strategiskt viktiga områden för att möta ett ökat militärt hot mot vår gemensamma säkerhet.

Övningen syftade till att:

- pröva våra nationella operativa planer som natoallierad
- öva världsstöd - det vill säga att ta emot, skydda och öva med utländska förband
- utveckla samverkan med andra länder

KÄLLA: FÖRSVARSMAKTENS HEMSIDA OCH OFFICERSTIDNINGEN

Från vodka till vovve: Personalvård i Ukraina

Kriget i Ukraina har pågått i drygt fyra år och det går inte en dag utan att man funderar över hur soldaterna mår och hur man tacklar återhämtning. I Sverige har vi ett väl utarbetade program för återhämtning. Detta är en av huvuduppgifterna för personalvårdsbefälet i hemvärnets sektion 1. Mycket att tänka på när till exempel en pluton ska få vila ett stycke bort från fronten. Det är inte bara att ge permission så att soldaten kan åka hem en vecka eller två utan det gäller att hela plutonen får vila.

Hur gör de i Ukraina? Den frågan ställde jag till Åke Janneryd, ordförande i norra föreningen. Åke undersökte personalvården i Ukraina under krigets andra år och höll ett föredrag om detta på en föreningsstämma i norr. I början ”tröstades” soldaterna på gammalt vis, det vill säga med vodka och droger. Man upptäckte dock att det sättet inte är bra, så idag ser återhämtningen helt annorlunda ut. I Ukraina finns ett krisstödsteam som åker runt till förbanden. Det

är professionellt utbildade personer som vet hur de ska tackla olika problem. De är oerhört kreativa och hittar olika sätt att ge soldaterna stöd. Soldaterna får till exempel åka på vintersemester och man låter familjen få komma dit. Många har långt hem och då är det både bättre och lättare att flytta familjen närmare soldaten. Att vara med djur har också visat sig ha en god inverkan på människan. Att ”simma med delfiner” se artikel från Svenska dagbladet 2023.

Krisstöd är inte bara för soldater vid fronten utan även när de kommer hem. Ibland gör man så att en grupp får lämna fronten och komma till en stad/by där det är ”lugnt” för att få glömma kriget och få uppleva vardag och bara kunna gå ut äta pizza och umgås vardagsmässigt. Myndigheterna kan hyra en lägenhet och låta familjen få komma dit under tiden när soldaten är på återhämtning. Det finns så många tusen soldater och veteraner i nuläget, och det kan vara så olika beroende på vilken byn de kommer till. Allting utvecklas mer och mer för varje

dag. Vi kan tycka att det är okontroversiella lösningar men det gäller att vara kreativ för att hitta lösningar som gynnar återhämtningen. Hela det ukrainska samhället genomsyras av kreativitet. Till exempel en medicinsk skönhetsklirik som sadlat om till att ta hand om skadade soldater istället för att göra skönhetsoperationer. Soldaterna får känna sig omhändertagna. Sverige är med och hjälper till med mycket kreativitet. Vi skänker bilar och då inte de nya moderna som helt bygger på digital teknik utan de äldre som den person som gilla att meka kan laga när något går sönder.

För oss i Sverige är det svårt att föreställa sig hur ett krigshärjat land har det. Finns det någon vardag? Visst vi ser på TV och hör på radio men hur är det i verkligheten? Många av oss är för unga för att komma ihåg andra världskriget, då vi inte hade krig i Sverige men väl det alldeles inpå knuten.

TEXT: ELEONORE THAM, REDAKTIONEN
BILD: SHUTTERSTOCK

Operation Renovator

Sverige är i en ledande roll i arbetet med att bygga upp rehabiliteringscenter för svårt skadade soldater i Ukraina. Satsningen sker inom ramen för Natos stödprogram Operation Renovator, där flera allierade länder samarbetar för att stärka Ukrainas förmåga att ta hand om sina krigsskadade och ge dem möjlighet till återhämtning och ett nytt liv efter fronten.

Målet är att skadade soldater ska kunna rehabiliteras och, där det är möjligt, återvända till tjänst eller få förutsättningar att leva ett fungerande civilt liv med god livskvalitet och behovet är stort.

– Ukraina har många trängande behov. Ett är att kunna omhänderta alla de soldater som återvänder svårt skadade från fronten, säger ministern för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin.

Projektet genomförs i samarbete mellan Lettland, Litauen, Norge, Sverige och Storbritannien inom Nato. Fyra rehabiliteringscenter har redan etablerats inom ramen för Operation Renovator, och Sverige blir nu en av de ledande nationerna i arbetet.

Utvecklingen av proteser och annan anpassning till följd av kroppsskador är en ofrånkomlig del av del av militär konflikt.

Regeringen gav för en tid sedan Myndigheten för civilt försvar i uppdrag att modernisera och anpassa en befintlig byggnad i Ukraina till ett rehabiliteringscenter. Där ska skadade soldater få avancerad medicinsk rehabilitering och traumavård.

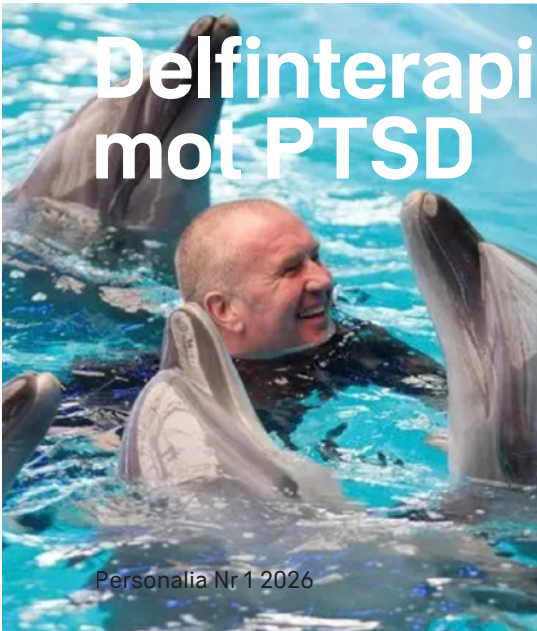
– När jag förra hösten besökte Ukraina och ett av dessa rehabiliteringscenter så slogs jag av den orubblighet som de ukrainska veteranerna uppvisade. Trots fysiska och psykiska trauman så ville de fortsätta försvara sitt land. Ukraina strider inte bara för sitt lands frihet, utan även för vår. Att vi fortsätter stötta dem i den kampen är vår tids viktigaste säkerhetspolitiska uppgift, säger Carl-Oskar Bohlin. Även Liberalerna lyfter vikten av stödet. – De ukrainska soldaterna har i över tre års tid offrat allt för friheten. Att hjälpa dem tillbaka till livet är vår moraliska skyldighet. Ett av Ukrainas mest akuta behov är

rehabilitering av skadade soldater. Därför trappar Sverige nu upp vårt stöd genom att bli en aktiv partner i Operation Renovator. Vi kommer att stödja Ukraina så länge det krävs, säger Gulan Avci.

I uppdraget ingår också att upphandla modern medicinsk rehabiliteringsutrustning och utbilda ukrainsk vårdpersonal inom traumamedicin och rehabilitering fram till juli 2027 i samarbete medbland andra Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket och Socialstyrelsen.

När projektet är avslutat ska anläggningen överlämnas till ukrainska myndigheter genom Natos stödfond.

ARTIKELN HÄMTAD MED BENÄGET TILLSTÅND FRÅN TIDNINGEN VETERAN NR 1 2026

Delfinterapi mot PTSD

Allt fler ukrainska soldater som återvänder från fronten med svåra upplevelser får nu hjälp genom delfinterapi. SVT:s team fick vara med under en behandlingsdag på delfinariet i Odessa och träffade flera som berättade om sina upplevelser.

Delfiner har länge använts för att behandla personer med posttraumatisk stress och tidigare användes metoden oftast på barn, men nu får många ukrainska soldater uppleva behandlingsmetoden – och efter den storskaliga invasionen är behoven större än någonsin.

Oleksandr Seleznev är en av de som förföljts av mardrömmar och svåra minnen från kriget.

– Jag var här på delfinariet för andra gången idag. Jag tycker att det verkligen gör skillnad.

Vilka psykiska problem brukar du ha? – Jag kan hamna i ett psykiskt tillstånd där jag känner mig avskärmad och rädd. Jag har många otäcka minnen från kriget...och i sådana dåliga stunder hjälper delfiner en att glömma dem. Oron försvinner, säger han.

TEXT: ELIN JÖNSSON, SVT

Ett halvår på Camp Valdemar

En personlig betraktelse från en soldathem vid Natos östra gräns

Utanför fönstret hörs tydligt regnets smattande mot de tunga gummimattorna som bildar gångar på marken mellan byggnaderna här på Camp Valdemar. Campen är belägen som en enskild satellit till den mycket större Nato basen här, ADAZI Military Base i Lettland.

Campen som jag befinner mig på är byggd av danskar och betjänas ömsom av danskar och svenskar. Just nu är det P7 med ett förband som är här.

Vi är ett stridspar från hemvärnet som arbetar här på Soldathemmet Lettland. Båda har vi alltså en tydlig koppling till den gröna världen då vi är hemvärnssoldater i grunden. Min kollega är kokgruppchef och jag på bataljonsstaben. Att vi har en grön kontext gör det lite lättare att förstå verksamheten. Om man ska förklara Soldathemmets funktion så fungerar det som

ett bakre läge där förbandets alla soldater efter eget tycke kan återhämta i en miljö som försöker skapa hemtrevnad och möjlighet för soldaterna att faktiskt bibehålla ett högt stridsvärde.

Byggnaden som Soldathemmet huserar i är inte särskilt stor men det finns ytor för teve-tittande i ett möblerat vardagsrum, vi har också storbildsteve vid behov. Det finns ett gamingrum med fyra större skärmar, flera bord att sitta och hänga runt, spela olika spel, lägga pussel eller äta. Ett hyllsystem fungerar som bibliotek och har såväl skön- som facklitteratur och tidsskrifter. Två kaffebryggare är centralt placerade och utgör, måste allt sägas, en vital del i anläggningen, för kaffe det dricks det här. Skåne rost såklart ;)

Vi har ett litet kök med en större restaurang-ugn och den går varm här när kollegan Dana

bakar eller vi gör något annat ätbart åt soldaterna. Man kan säga att det nog är så att de skäms bort lite med nybakat här och doften ligger ibland tät över tallskogslandskapet som allt är byggt på.

När vi hade Kronprinsessan här på besök var vi dock väldigt oroliga för att hela lokalen skulle lukta varmkorv eftersom vi värmt varmkorv till och utspisat ett kompani i fält kvällen innan. Det kan vi tacka en civil entreprenör för, Habo Rostfria som skänkt oss en professionell varmkorvsapparat. Den användes förresten häromkvällen när det serverades AfterHockeyKorv på soldathemmet efter en match mellan den svenska bataljonen och en canadensisk sådan. De trodde nog att det skulle bli en lätt match men icke, soldaterna både killar och tjejer krigade på som sjutton och ”di svenske” tog hem det med 2 - 0.

”En armé marscherar på sin mage” är ett citat som tillskrivs Napoleon och på Camp Valdemar är grillkorv och hamburgare en ständig och alltid uppskattad del av tillämpad personalvård.

Att ha en publik av 400+ svenskar utstyrd i sann vikinganda, trummor och hejaramsor höjde säkert stridslusten hos de på isen. Faktum talar dock för sig själv och detta är ett förband som låter tala för sig.

Kronprinsessan ja, hon kom för övrigt hit på ”Fösta tossdan i maz” så naturligtvis blev det prinsessstårta. Den doften ville vi ju inte störa ut med korvlukt.

Soldathemmet råder även över andra återhämtningsutrymmen som några mindre grupprum i intilliggande containers med biljardbord, pingisbord och ytterligare gamingskärmar.

Apropå container så bor vi i sådana och min vuxne son reagerade på en tidig bild jag skickade innan jag hunnit ”bo in mig” med kommentaren; ”Farsan du behövde ju inte dra en täckstory i flera månader om att du skulle till Lettland om du ska sitta inne”. Den humorn är inte bara min. Till hans försvar så var boendet inledningsvis ganska cellliknande spartanskt, men efter cirka 8 IKEA besök i tjänsten och eget inköp så är det rätt hemtrevligt faktiskt. Här återhämtar jag mycket i en extrasäng utrustad som soffa. Sängen sover jag i, vid bordet ser jag på datorn, skriver på sociala medier och i soffan läser jag. Det blir en del böcker när tid ges. Min skönsjungande kollega intill inser inte hur lyhört det är här men jag har inte hjärta att klaga, en som sjunger är ju glader inte sant ;)

Andra goda återhämtande insatser görs på beachvolleyplanen och utegymmet det

större innegymmet eller bastun som finns här och bygger möjligheter förutsättningar för det bibehållna stridsvärdet.

Till det så anordnar soldathemmet ihop med s.k Welfare eller fältpastorn ibland verksamhet såsom museumbesök eller som igår när soldathemmet var och lämnade skänkta kläder, skor eller vadsom på ett nunnekloster. När vi är där har vi hjälpt till med matutdelning till behövande och städning efter. Igår var några soldater med och det ger den enskilde en lite djupare insikt i sin tjänst här och ett välkommet inslag att verkligen få se något som gör skillnad bortanför övningsfältet och den bistra verkligheten till varför vi har en svensk roterande bataljon här bara med ett kort avstånd till ryska gränsen.

På Campen äts det i stora tält och det serveras frukost, lunch och middag varje dag. Det är mycket att välja på, en hel del återkommer eller smakar likadant. Soldaterna kan klaga på att proteinkällan är det för lite av men det har jag inga större bekymmer med. Roddmaskinen, löpbandet eller promenader och nu i det varmare vädret cyklandet har gjort mig ett gäng kilo lättare. Målbilden är definitivt mer. Vi får se var vi hamnar.

Vi på soldathemmet vill ju mycket gärna komma ut i fält och bidra med grillade hamburgare, kaffe, fikabröd, läsk eller som sist på deras fältövning ”soldathemsrationer” av oss packade påsar innehållande läsk, kexchoklad, liten chipspåse och annan godis. De är väldigt tacksamma för

vad de får och lite skämtsamt brukar vi säga till varandra att de är som bibelns gräshoppor eller att de skulle äta asfalt med florsocker på.

Är de på campen har vi fredagsmys, lördagsgodis och kyrkkaffebröd på söndagar det brukar gå ned rätt fort. Inte lika fort försvann de färskas minimorötterna som vi ställde fram. Är det sportevangemang på TV blir det popcorn och baconsnacks. Det blir det till mellon med så det äts till de flesta kulturella teveinslagen. Ja det dracks blåbärssoppa under Vasaloppet och väfflor, det har undertecknad gräddat och fyller man också år på väffeldagen då har man snits på gräddandet minsann.

Kort sagt återhämtning med målbild för högt stridsvärde tarvar dedikerad personal som förstår vikten av att vi bygger en relation mycket djupare än doften av nybakat men det är verkligen något som inramar hemtrevnad.

Alla som råddar med ”saft o potäter” som en del lite vanvördigt säger om det hela vet egentligen vad det handlar om. Att möta svårigheten men se uppgiften i den, sedan är det förbaskat roligt också men det är ingen 40 timmars vecka.

Med varma hälsningar från Soldathemsföreståndarna i Lettland Dana och Mikael.

TEXT: MICHAEL JOHANSSON
BILD: MICHAEL JOHANSSON, FELIX SUNDBÄCK

”Den stora uppgiften är att lyssna och se”

Att vårda sin personal betyder mycket både för den enskilde i ett företag, kommun, försvarsmakten eller varsomhelst där det finns personal. Många är duktiga på personalvård och en av dem är soldathemmen som finns runt om på våra militära förband.

Jag besökte Halmstads soldathem som finns precis utanför grindarna vid Luftvärnsregementet Lv6 och fick en pratstund med föreståndaren Maria Lovelöv. Maria som är utbildad personalvetare och tidigare bland annat arbetat som chef inom personlig assistans och även många år engagerat sig ideellt inom kyrkan ville få en ny utmaning och såg då annonsen om föreståndare på soldathemmet i Halmstad. Sedan snart tre år tillbaka har Maria arbetat där och känner att hon verkligen har hamnat rätt, då hon brinner för att arbeta med människor.

I en förordning från 2024 stadfäster regeringen uppdraget att ”erbjuda soldaterna en meningsfull fritid” som otroligt viktig, och säkerställer att soldathemmen fortsatt får förtroendet och uppdraget av försvarsmak-

ten att ta hand om Sveriges värnpliktiga. ”Det är ett unikt uppdrag att få chansen att serva ca 500 st 19-åringar varje år” berättar Maria. Vid varje inryck får de värnpliktiga en introduktionskväll på soldathemmet, med information om vad soldathemmet erbjuder till exempel biljard, pingis, temakvällar och rep-lokal för musikintresserade. ”Det är också viktigt för oss att få veta vad de vill göra, då kan vi lättare utföra vårt uppdrag” fortsätter Maria. ”Vår största konkurrent är mobilen och sängen på logementet.”

Den stora uppgiften är att lyssna och se. Till exempel någon som alltid sitter ensam, någon som ser vilsen ut, någon som alltid kommer och vill prata. Ibland händer det att Maria eller någon av de övriga i personalgruppen förstår att soldaten behöver mer stöd och då kan de slussa vidare till förbandets sjuksköterska, psykolog eller fältpräst som är utbildade och mycket duktiga.

En annan stor uppgift är att besöka de värnpliktiga ute i fält. Då packas släpet med diverse saker som godis, läsk och fika och annat som kan förgylla dygnet ute i fält.

Maria vid sin mobila fältkiosk.

Samtidigt får Maria och övriga möjlighet att se och höra hur de har det. Det blir även ett stöd för befälen att deras värnpliktiga mår bra och har högt stridsvärde.

I år firar Svenska Soldathemsförbundet 150 år och det firas med flera uppmärksammade event under året, bland annat ”Skriv hem!” som blir en tillbakablick till soldathemmen förr om åren, när de hade särskilda läs- och skriftrum.

TEXT: ELEONORE THAM
BILD: ELEONORE THAM,
SOLDATHEMMET HALMSTAD

Soldathemmens historia

Soldathemsverksamheten i Sverige tar sitt avstamp i nykterhetsrörelsens och väckelsens tid, genom makarna Carl August Andersson och Natalie von Meijerhelm som 1876 började samla soldater på lördagskvällarna i en gammal kroglokal i Stockholms fattigkvarter.

Denna tid i historien kom att bli känd för såväl frihetstankens genomslag som konventikelplakatets avskaffande, vilket möjliggjorde att fristående församlingar tillsammans med arbetarrörelsen och nykterhetsrörelsen nu kunde bana väg för det demokratiska genombrottet.

Folkrörelsernas samhällsansvarstagande funktioner låg helt i fas med ett utbrett behov av social omsorg, särskilt i de lägre samhällsskikten – fattigdom, supande och brist på framtidstro var omfattande bieffekter i industrialiseringens fotspår. Genom makarna Andersson/Meijerhelms sammankoster erbjöds soldaterna ett alternativ till dryckenskapen som fritidsysselsättning. Beveklsegrunden för denna soldatmission utgick från den kristna omvändelsetanken vilken skulle spridas ”till Kronans män till tro och livsgemenskap med Gud”.

Några år senare konstituerandes Föreningen Soldaternas Vänner i Stockholm, den 22 juni 1877. Merparten av de som gick i spetsen för bildandet av föreningen fanns representerade i de högre stånden och stod alla under inspiration och påverkan

av stockholmsväckelsen och den engelske väckelsepredikanten lord Radstock.

Året därpå hade liknande föreningar bildats på ett antal regementsorter i Sverige och 1899 förverkligades Förbundet Soldaternas Vänner, som blev ett samarbetsorgan för de nybildade föreningarna. Förbundets uppgifter var i första hand sammanhållande och administrativa men bestod även i att ge soldathemmen inspiration i sitt arbete. Dess förste ordförande blev general Axel Rappe, vilken kom att sitta på posten fram till 1918. Därefter valdes prins Oscar Bernadotte till ordförande, ett uppdrag han innehade i 20 år fram till 1938.

Sedan 2020 har Kronprinsessan Victoria varit Soldathemsförbundets beskyddare, så relationerna med kungahuset är fortsatt goda.

Folkrörelsens tid samt de kollektiva insikter som föregick det massiva engagemanget till socialt ansvarstagande (vilket också innebar starten på soldathemsrörelsen), är viktig att minnas. Inte som en historisk enskild händelse utan som en påminnelse om betydelsen av det civila samhällets förmågor att läsa av, förstå och ge ett svar på sin samtids utmaningar.

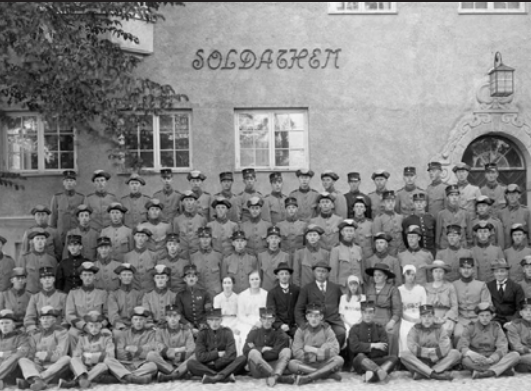
Som det brukar sägas; det är, genom att förstå sin historia som vi tillsammans kan skapa vår framtid.

TEXT OCH ÖVRE BILD: ELEONORE THAM
NEDRE BILD: WWW.SOLDATHEM.ORG

Halmstads första soldathem på ett vykort från sekelskiftet.

En plats att varva ner från exercis och befäls närvaro har alla generationer värnpliktiga haft.

Soldathemmen har inte sällan varit verksamma i mycket påkostade och pampiga byggnader, här i Jönköping ock Växjö, på sin tid stora garnisonsorter.

Reflektioner om personalvården under BA03

Marcus Sjögren från Falkenberg berättar att han sökte FN-tjänst efter att han avslutat skolan och befann sig mellan jobb. Det pratades mycket om att söka utlandstjänst bland lumparkompisarna på K3 och det gjorde Marcus intresserad och hans uppfattning initialt var att det skulle vara ett spännande uppdrag. Här är hans berättelse:

Som värnpliktig blev jag sjukvårdare och jag fick samma befattning inom FN-tjänsten. Under utbildningen övade vi mycket på händelser som det fanns erfarenhet av sedan tidigare, så min bedömning är att vi var så förberedda vi kunde bli. Jag upplever inte att vi inför ansökan och antagning, fick särskilt mycket information om riskerna. Däremot förstod alla det, bland annat genom att packningen innehöll liksäckar. Det mest påtagliga var någon dag innan, då vi blev ombedda att skriva ner anhöriginformation med kontaktuppgifter, men även skicka med en hälsning som skulle kunna öppnas av föräldrarna efter att en allvarlig incident inträffat. Vi satt tillsammans i kompaniet och fyllde i lapparna med den här informationen och jag minns att det blev helt tyst i hela gruppen när allvaret i vad vi gett oss in i, träffade oss på riktigt.

När det gäller personalvård så hade vi med oss en bataljonspastor. Han var fantastisk och hade massor av erfarenhet och ett enormt engagemang för oss soldater. Hans dörr var alltid öppen. Under vår mission var det nog främst hemlängtan han fick hantera. Vid ett tillfälle hade BIH (bosniska armén) satt upp en beväpnad vägpostering där de kontrollerade in- och utfarter för att begränsa vårt handlingsutrymme. De uttalade att de inte tänkte släppa förbi några FN-fordon. Under dessa dagar – eller om det blev veckor – kunde vi inte lösa av kollegorna i observationsposten.

I samband med detta hade vi en uppställning en morgon utomhus, där en ensam trumpet spelade tapto för första gången under missionen och vi fick en lägesorientering om blockaden av kompanichefen. Då, om inte förr, insåg man allvaret i hotet. Det pratades mycket om vad uppdraget gick ut på, att det var skillnad på att implementera respektive att bevara fred och när det var tillåtet att använda våld och inte. Jag kommer inte ihåg att någon i vår mission behövde ta till våld vid något tillfälle. Värst för oss var egentligen trafiken. Som sjukvårdsman var min uppgift att stabilisera och hålla liv i den skadade tills man nådde fram till sjukvården. Vi kunde sätta dropp, göra trakeotomier mm lokalt. Men främst hanterade jag skoskav och delade ut plåster. Var det större grejer remitterade jag vidare till sjukvårdaren eller Medic på kompaniet.

Efter avslutad mission hade vi en debriefing på Swedint i Södertälje då vi träffades gruppvís, plutonsvis och därefter kompani-vis. Alla som ville fick dela med sig av sina upplevelser och dagen avslutades med en gemensam middag. Det var behövligt och ganska befriande och blev ett bra avslut. Dagen efter när man vaknade, så klädde man sig civilt för första gången på länge. Vi fick information med kontaktuppgifter som vi kunde använda ifall vi behövde hjälp.

Efter hemkomst
Jag har fått brev emellanåt med enkätfrågor om hur jag mår. Förbandet och kompaniet ordnade återträffar, vilket var väldigt uppskattat. Det var värdefullt eftersom delar av debriefingen upprepades vid dessa tillfällen, så att vi fick möjlighet att vädra upplevelser som kanske påverkat oss. Dessa återträffar var frivilliga, så det kan ju innebära att individer som inte mådde bra kanske uteblev från träffarna.

Min upplevelse är att personalvården under missionen var väldigt välorganiserad och förberedd. Ansvar lades på individen. Det fungerar så länge allt är lugnt och man inte upplevde några traumatiska händelser. Men hur vet man att man fångar upp alla som kanske inte kan sätta ord på sitt mående utan söker svar eller bedövning på annat håll? Det borde ha funnits ett arbetsgivaransvar även efter avslutad mission.

Med tiden har jag reflekterat mer och mer över ”vad hände sen” med alla. Det känns viktigt att hålla kontakten med varandra, för detta är människor som jag delat väldigt mycket med. Vi har en facebookgrupp där många av oss håller lite kontakt och kan uppdatera varandra på vad som händer i våra liv. Men där pratar vi sällan om allvaret. Jag vet att flera också återbesökt Bosnien i fredstid med familjen för att visa och berätta och dela med sig till sina närmaste. All kontakt efter hemkomst har skett på några individers eget initiativ. Det visar nog på att omtanken om varandra lever kvar långt efter avslutad mission.

TEXT: MARCUS SJÖGREN
BILD: XXXX

Det minsprängda pansarskyttefordonet som Ulfs grupp färdades i.

Under min tjänstgöring som gruppchef vid vakt- och eskortplutonen i den svenska bataljonen BA 05 i Bosnien ställdes jag inför situationer som prövade både förbandets och min egen förmåga. Insatsen präglades av en osäker och stundtals oförutsägbart miljö med hög risk för stridsexponering.

Under missionen skedde dessutom övergången från en fredsbevarande FN-insats (UNPROFOR) till en fredsframtvängande NATO-ledd styrka (IFOR), vilket i sig innebar en tydlig förändring i uppdragets karaktär och riskbild.

En händelse som har etsat sig fast är när vi under ett patrulluppdrag utlöste en stridsvagnsmina i min omedelbara närhet. Explosionen var kraftfull och tryckvågen svår att beskriva i ord. Jag klarade mig fysiskt relativt väl, men drabbades av hörselskador och – som det senare visade sig – även ryggskador.

Vid den här tidpunkten var stämningen i förbandet redan tung. Vi hade förlorat kamrater, och bara kort innan vår egen incident hade andra i förbandet drabbats av en annan mindetonation med mycket allvarliga personskador som följd. Utöver

Kamratstöd och själavård under BA05

Vår nya styrelsemedlem om erfarenheter från Bosnienkriget

detta upplevde jag flera andra svåra händelser. En av dem har särskilt stannat kvar i mitt minne: bara dagar efter minolyckan, när jag fortfarande återhämtade mig på campen, inträffade en olycka strax utanför campen där en liten pojke avled, en händelse jag själv närvarande vid.

Det var denna sammantagna belastning, den egna upplevelsen av detonationen, förlusterna i förbandet och mötet med civilbefolkningens lidande, som väckte djupa existentiella frågor. När döden och sårbarheten blir så påtagliga tvingas man konfrontera livets skörhet och reflektera över både uppdragets, och livets, mening.

I detta läge blev kamratskapet min första och mest omedelbara källa till trygghet. Den nära gemenskapen i gruppen fungerade som en stabiliserande kraft när tillvaron bokstavligen hade skakats om. Samtidigt räckte inte kamratstödet ensamt för att hantera de djupare tankar och känslor som väcktes.

Här kom fältpastorn att spela en avgörande roll. Inte bara som samtalspartner, utan också som en symbol för lugn, kontinuitet och mänsklig närvaro i en annars krävande och osäker miljö. Det jag minns starkast är

hans icke-dömande förhållningssätt. Han skapade ett utrymme där jag kunde tala öppet och ärligt, utan krav på att upprätthålla en professionell fasad. Fältpastorn representerade något mer än sin funktion, en trygg punkt i tillvaron, någon som fanns där oavsett, och som bar ett perspektiv bortom den operativa vardagen. Samtalen gav mig möjlighet att bearbeta mina upplevelser och sätta ord på de existentiella frågor som hade väckts. De hjälpte mig också att förstå att mina reaktioner var en normal och mänsklig respons på en extrem situation. Det gav i sin tur förutsättningar att återfå fokus och fortsätta lösa mina och förbandets uppgifter.

Mitt budskap till er inom personaltjänsten och till kollegor i försvarssektorn är att vi aldrig får underskatta betydelsen av våra stödsystem. Den mänskliga faktorn är vår största tillgång, men också vår mest sårbara punkt. Professionellt kamratstöd och en väl fungerande själavård är inte enbart kompletterande funktioner, det är en grundförutsättning för vår gemensamma förmåga att verka och hålla över tid.

TEXT & BILD: ULF KASSFELDT, PPF N

Höstkurs Personalvårdsbefäl

Stridsvärdet slits hårt både i övning och i skarp insats. Den militära personalvårdens syfte är att återställa det.

I den rofyllda skogsmiljön vid Tylöbäck utanför Halmstad samlades i höstas 16 engagerade deltagare för att genomföra Personalvårdsbefälkurs – det andra utbildningssteget inom sektion S1.

Kursen är en viktig del i utvecklingen av Hemvärnets personaltjänst och syftar till att stärka befälens förmåga att möta människan bakom uniformen. Under en intensiv vecka fylldes kurslokalerna av nyfikenhet, erfarenhetsutbyte och lärande.

Deltagarna fick fördjupad kunskap om bataljonsstabens roll och organisation, samt om hur personalvård och kamrattstöd kan omsättas i praktiken. Genom föreläsningar och gruppövningar behandlades även Hemvärnets medinflytandesystem, krisstöd och hur man på ett värdigt sätt genomför en minnesstund.

En röd tråd genom utbildningen var vikten av att bygga tillit och skapa trygghet – både i stabens arbete och i mötet med enskilda soldater. Regementsförvaltaren Ola Ottosson från MRV J1 (Militärregion Väst, J1 är motsvarigheten till S1 på regional nivå) bidrog med värdefulla insikter kring förväntningar och samarbete, vilket gav ytterligare djup till kursens innehåll.

Kurschef Anders Fastesson välkomnade deltagarna till en lärorik och reflekterande kursmiljö, där både teori och praktik fick ta plats. Utbildningen i Tylöbäck blev inte bara en kunskapsresa – utan också ett tillfälle att stärka gemenskapen och det viktiga arbete som personalvårdsbefäl utför inom Hemvärdet.

TEXT OCH BILD: JESPER LARSSON PPF S,
PERSONALVÅRDSBEFÄL 33 HEMVÄRNSBATALJONEN

Chef S1 från grund till tillämpning

Vad innebär det egentligen att vara Chef S1 i ett hemvärnsförband under höjd beredskap? Personalbefälkursen (C S1) tar vid där Grundkurs Personaltjänst avslutas och ger deltagarna möjlighet att omsätta sina tidigare inhämtade kunskaper i praktiken.

Under utbildningen i Tylebäck våren 2026 vävdes teori, erfarenhetsutbyte och praktiska moment samman. Navet i kursen är det omfattande scenariobaserade ”spelet”, där deltagarna får arbeta i en dynamisk och realistisk miljö. I spelet följer deltagarna en bataljon genom ett eskalerande händelseförlopp, från gråzon och samhällsstörningar till väpnad konflikt. De ställs inför verklighetsnära dilemman: aktivering av förband, personal-

bortfall, informationspåverkan, skarpa incidenter och långvarig tjänstgöring präglad av både stress och tristess. Parallellt tränas de i att skriva och rapportera personalrapporter till högre chef, där fakta, analys och konsekvenser måste vägas samman för att ge rätt beslutsunderlag. Som stöd i detta moment deltog Ola Ottosson från MRV J1, som delade med sig av sina perspektiv på högre chefs behov och förväntningar, samt vikten av ett väl fungerande samarbete mellan S1-funktionen och J1. En ytterligare dimension tillfördes genom att en erfaren bataljonschef medverkade som gästföreläsare. Deltagarna fick då redovisa sina lösningar direkt för honom – något som både ökade realism och gav värdefull inblick i hur en bataljonschef

resonerar kring personaltjänst i praktiken. En röd tråd genom hela utbildningen är att personaltjänsten är avgörande för förbandets stridsvärde. Motivation, sammanhållning, ledarskap samt psykisk och fysisk uthållighet påverkar direkt förmågan att lösa uppgiften. Personaltjänsten blir därmed inte en administrativ stödfunktion, utan en integrerad del av stridsplanen och ett aktivt stöd till chefernas beslut. Kort sagt: det som påbörjas i grundkursen blir här verklighet. Personaltjänst är inte bara kunskap, det är ett hantverk som måste tränas. Och när det väl gäller är det människorna som avgör.

TEXT: JOHANNES APPEBY, INSTRUKTÖR
BILD: FÖRBIPASSERANDE PÅ STRANDEN

Höstens militära utbildningar

Kurs	Plats	Datum	Sista ansökan
V39 GK Krisstöd enskilt	Tylebäck	24/9-27/9	26 Juni
V43 GK Personaltjänst	Kosta	18/10-24/10	23 Augusti
V44 GK Personalvårdsbefäl	Kosta	25/10-29/10	30 Augusti
V45 GK Krisstöd grupp	Älvkarleö	6/11-8/11	30 Augusti

Du går in på hemsidan www.personaltjanstforbundet.se och klickar på utbildning och klickar på utbildning, där finner du blankett för kursanmälan. Viktigt är att din ansökan måste vara godkänd av behörig chef. Behörig att tillstyrka är för Hvbatstabspersonal är stabschef och för personal på kompani är kompanichef. Även utbildningsofficer på MR-grupp kan tillstyrka en ansökan. Välkommen med din ansökan!

Vi har plats för fler på våra kurser!

Vi ordnar regelbundet de kurser som vi har i uppdrag från Försvarsmakten att genomföra men kan ofta se att vi inte fyller dem optimalt. Detta främst då antalet befattningshavare som har dessa utbildningar som obligatoriska är begränsat.

Då våra kurser har ett innehåll och en inriktning som är både intressant och lämplig för stora grupper och befattningar i Hemvärdet så uppmuntrar vi även t ex plutonchefer, kompanichefer, fältpastorer och kvartermästare att söka dem, med högre chefs medgivande som ett relevant kompetenskomplement både för freds- och krigsverksamheten.

Anders lämnar efter 6 år som ordförande

Den 25 april kunde jag överlämna ordförandeklubban till Lena. Lena är framtiden. Jag är historia.

Min förhoppning är att jag tillsammans med alla styrelseledamöter, våra föreningar och alla medlemmar har bäddat för FPF fortsatta utveckling. Min bild är att förbundet tagit flera kliv framåt.

Jag har haft som mål att FPF skall bli känd och erkänd som en frivillig försvarsorganisation som levererar bra och efterfrågad utbildning. Vi har haft utmaningar i marknadsföring av våra kurser på nätet, hemsidan men också till utbildningsgrupperna och MR staberna.

Min bild är att detta kan vi lämna bakom oss. En annan utmaning har varit att vi har för få instruktörer men också i denna fråga känns det som vi har medvind tack till många duktiga kurschefer och instruktörer.

En fråga som vi inte har lyckats med är att bilda ett nätverk så vi kan kommunicera

med våra personalchefer och personalbefäl och säkerställa information och uppdatering av fakta och inte minst erfarenhetsbyte. Hoppas Jan Andersson löser detta.

Rysslands invasion har vänt upp och ned på gamla och nya sanningar. Det säkerhetspolitiska läget är allvarligt. Det civila totalförsvaret skall nu krigsorganiseras. FPF erbjuder en riktad utbildning av personaltjänstspecialister. Vi har avtal med några myndigheter och flera länsstyrelser. Västerås kommun var värd för vår första utbildning. FPF kommer utveckla olika typer av utbildningar som vi kan erbjuda till Totalförsvaret. HR behövs i osäkra och oroliga tider. Vår broschyr Uthållighet +90 dagar är en mycket efterfrågad produkt. FPF har också sjösatt och utvecklat vår tidning, Personalia. En tidning som väcker uppmärksamhet. Ett särskilt tack till Fredrik Zander som format tidningen både till format och uttryck.

Jag hade ett mål att vi skulle växa och bli minst 500 medlemmar. Fler medlemmar

skulle öka kunskapen om FPF men också vara en väg till att skapa resurser så att vi kunde etablera ett minikansli.

Till min stora glädje har jag och flera andra mindre förbund träget argumenterat för mera organisationsmedel och 2026 kom genombrottet som ger den kommande styrelsen och våra föreningar ökade resurser för att utveckla vår utbildning till Totalförsvaret men också internt.

Jag känner att Lena och den nya förbundsstyrelsen är välrustade att ta över stafettpinnen och leda FPF framåt de kommande åren. FPF skall bli efterfrågade som en HR-specialist som utbildar både till det militära som civila försvaret.

Jag vill rikta ett särskilt tack till Per Johansson, Janne Näsvall, Janne Sällberg och Sven Tholander för stöd och råd under mina år som förbundsordförande.

ANDERS LINDSTRÖM
MEDLEM FPF M

FPF Förbundsstämma 2026 i Sigtuna

En vacker vårdag i april samlades Hedersmedlemmar, föreningsombud, förbundsstyrelse, revisorer och valberedning till förbundsstämma. Förbundsordförande Anders Lindström hälsade alla varmt välkomna till hotell Kristina i Sigtuna.

Stefan Hallén valdes att leda förhandlingarna. Verksamhetsberättelse och ekonomi för 2025 godkändes och styrelsen fick ansvarsfrihet för det gångna året. En proposition från förbundsstyrelsen om hur ett kansli skulle "öppnas", ombuden röstade för att avslå den och önskade samtidigt att den utreds ytterligare. Ingen är negativ till ett kansli, man ser behovet av ett sådant och hoppas förbundsstyrelsen kommer fram till ett nytt förslag till stämman 2027. Två motioner hade kommit in. En handlar om att tillsätta en arbetsgrupp för att modernisera förbundets namn, denna antogs av stämman. Likaså godkändes motionen om att förbundets ska ha ett modernt medlemsregister.

På kvällen avnjöt vi en synnerligen god middag och kunde umgås och byta erfarenheter med varandra. Söndag förmiddag samlades alla ombuden. Nya förbundsordförande Lena Sköld Hultberg berättade om sina tankar och framtidsplaner och vi fick några frågor att gå hem och fundera över i våra föreningsstyrelser.

Förbundet har många järn i elden och vi ser fram emot att vara med och vidareutveckla så att vi fortsätter vara ett attraktivt förbund med bra och intressanta utbildningar både militärt och civilt.

Presentation av nyvald sekreterare samt ledamöter
Eleonore Tham är medlem i FPFV har varit instruktör och adjutant på FPF kurser, suttit i FPF valberedning och är aktiv i FPFV styrelse.

Daniel Sörlöv är kassör i FPFM och den som har gjort och utbildar i det nya medlemsregistret. Daniel är placerad i Hemvärnets sektion 1. Arbetar civilt på Mikroskoff i Stockholm.

Ulf Kassfeldt är medlem i FPFN och utbildad socionom och är verksamhetsutvecklare vid SUD (Socialtjänstens utvecklingscentrum) och adjunkt vid institutionen för socialt arbete. Har varit placerad i Hemvärdnet på sektion 1.

Anders Fastesson är medlem i FPFV och instruktör på GUF och har de senaste åren varit kurschef tillika instruktör på FPF kurser CS1 och gk PV. Anders är placerad i Hemvärnets sektion 1 som CS1. Civilt arbetar Anders som lärare i historia och ledarskap.

LENA SKÖLD HULTBERG
FÖRBUNDSORDFÖRANDE

JANNE SÄLLBERG
FÖRBUNDSKASSÖR

HELÈNE SJÖGREN
VICE ORDFÖRANDE

ELEONORE THAM
FÖRBUNDSSEKRETERARE

ANDERS FASTESSON
LEDAMÖT

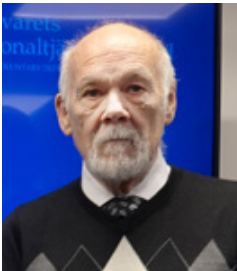
ULF KASSFELDT
LEDAMÖT

JAN ANDERSSON
UTBILDNINGANSVARIG

DANIEL SÖRLÖV
TEKNIKANSVARIG

LENNART SANDVIK
LEDAMÖT

Temamiddag om Ukraina i Trollhättan

Försvarets Personaltjänstförening Väst har deltagit i en hjälpinsats för Ukraina genom Trollhättans kommun och FOS (Frivilligorganisationernas samarbetskommitte) med flera inom regionen.

Trollhättans kommun bjöd in två representanter från respektive organisation – företag – kyrka med flera som deltagit i insatsen, till en middag på restaurang Albert den 24 februari 2026. Detta för att visa sin uppskattning.

Vi var ett 50-tal personer från kommunen, kyrkor, företag och så vi representanter från FPFV, enda frivilliga försvarsorganisationen. En kort presentationsrunda inledde kvällen.

En delegation om åtta kvinnor, alla med professioner inom den sociala sektorn, från Fastiv-regionen i Ukraina gästade Trollhättans kommun under veckan. Under fyra temadagar genomfördes ett antal föreläsningar utifrån kvinnornas erfarenheter av långvariga och påfrestande situationer i kris/krig.

”Att prata med barn om kris och krig, Anpassning av skolor under långvariga kriser, Anpassning av vård- och socialverksamheter vid kris” är exempel på vad som belystes under temadagarna. Mycket trevlig middag med fina och viktiga samtal, avtackningar och inte minst gåvor till oss alla, från kvinnornas hemregion.

TEXT: ANNICA LARSSON, FPF V
BILD: RUNE GODMAN, FPF V

På bilden från vänster: Natalila Forosenka, Yulila Kabanova, Lesia Tkhorzhevska, Iryna Vdovenko, Annika Larsson, Inna Kostiuk, Olena Matviichuk och Oleksandra Lastovetska, tolk.

Stärkt samverkan och beredskap i Västra Götaland

FPF har nyligen tecknat en avsiktsförklaring med Länsstyrelsen Västra Götaland om försörjning av personalspecialister till länsstyrelsens krigs- och krisberedskapsorganisation. Syftet är att stärka förmågan att hantera uppdrag vid såväl höjd beredskap som fredstida samhällsstörningar. Även Lottorna, FMCK och Insatsingenjörerna har ingått motsvarande överenskommelser, vilket ytterligare breddar samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationerna. Avsiktsförklaringen utgör ett viktigt steg i att tydliggöra hur frivilligresurser kan bidra med kompetens och förstärkning när samhället provas.

I samband med ett nyligen genomfört samverkansmöte på Länsstyrelsen lyftes även betydelsen av existentiell beredskap vilket är ett perspektiv som sträcker sig bortom tillgången till mat, vatten och andra praktiska resurser. Svenska kyrkan betonade hur faktorer som mening, tillit, hopp och sammanhang påverkar människors förmåga att hantera kriser. Den existentiella

hälsan är nära kopplad till försvarsvilja, uthållighet och psykiskt välbefinnande vilket tydligt visat sig i Ukraina.

För FPF är existentiell beredskap i grunden inget nytt, även om begreppet i sig inte alltid har använts. Förbundet utbildar bland annat inom psykosocial arbetsmiljö, krisstöd och uthållighet för att stärka individers och grupperns förmåga att hantera svåra situationer. Att prata om existentiell bered-

skap blir ett sätt att ytterligare synliggöra frågornas strategiska betydelse. I krig är detta avgörande. Stark social gemenskap, fungerande kamratstöd och en tydlig krisstödsorganisation skapar goda förutsättningar för uthållighet. I grunden handlar det om att ha en helhetssyn på människan och hennes behov.

TEXT: JOHANNES APPEBY
BILD: KAJSA UGGLA

De nya avtalsslutande FFO:erna samt Länsstyrelsens Försvarsdirektör andreas arvidsson. FPF representerades av Heléne Sjögren och Johannes Appeby, FPF V.

En osäker omvärld

Ordförande i Sveriges Veteranförbund general Mats Ström föreläste för FPF V på föreningsstämman 2026

Klimatförändringar, stormaktskonkurrens, rubbningar i världsekonomin, upprustning och ett ökat antal regionala krig skapar global instabilitet och riskerar totala och partiella systemkollapser. Den regelbaserade världsordningen försvagas. Den globala maktbalansen rubbas. Utvecklingen påverkar Sverige i allra högsta grad och i alla plan.

Sverige står inför allomfattande hot och säkerhetspolitiska utmaningar som i viktiga avseenden är tidskritiska. Sveriges läge i norra Europa skapar höga förväntningar från andra medlemmar i EU och Nato. Sverige väntas ta en regionalt ledande roll i försvars- och säkerhetspolitiken. Inom Nato är förväntningarna höga, beroende på vår geografiska storlek, ekonomi och industriella kapacitet. I enlighet med Natos mål kommer totalförsvarets andel av BNP att öka till 5%.

De geostrategiska osäkerheterna med närheten till Arktis och det ryska kärnlandet innebär nya utmaningar och kräver svåra avvägningar inom det försvars- och säkerhetspolitiska området. Då vi nu är en integrerad del av både EU och NATO krävs också ett vidare perspektiv, än den tidigare fokuseringen på vårt närområde.

Utkomsten av kriget i Ukraina kommer att påverka hela Västeuropa. Om Ryssland går segrande ur kriget kommer vår region att bli påverkad av Rysslands expansionsvilja på ett mycket negativt sätt. Risken för en regional väpnad konflikt mot de baltiska staterna och därmed EU och Nato är då överhängande. Den pågående konflikten i Mellanöstern riskerar skapa globala konsekvenser för energiförsörjningen i de flesta världsdelar. Kostnaderna rusar och påverkar den globala handeln och ekonomin, med recession

i världsekonomin som påföljd. Men också en uppenbar risk för att flera länder tvingas att engagera sig i den väpnade konflikten, för att återställa kontrollen och säkerheten över de fria handelsvägarna i regionen. Det finns en uppenbar risk att USA binder stora militära styrkor över lång tid i området och möjliggör för såväl Kina som Ryssland att agera ostört i sina intresseområden.

Vad gäller Nato är alliansen ifrågasatt av den amerikanske presidenten. Den amerikanska nya säkerhetsdoktrinen gör gällande att USA avser kraftsamla sina resurser till det amerikanska närområdet och Västeuropa måste ta ett större ansvar för sin egen säkerhet. Nato 3.0 som det nu kallas innebär en ökad upprustning av de västeuropeiska försvaret, vilket i sig är ett problem för flera tongivande länder, eftersom ekonomin i de länderna inte är i rätt balans. Mycket talar också för att de västeuropeiska länderna tvingas avdela resurser till den pågående konflikten i Mellanöstern, samt fortsatt stödja Ukraina ekonomiskt och med militära resurser. Detta sammantaget påverkar negativt den västeuropeiska upprustningen och till det ska en eventuell ekonomisk recession adderas.

Inom det nordeuropeiska klustret bestående av de nordiska länderna, baltiska staterna och Polen sker en generell tillväxt. Med Sverige och Polen som motor finns goda förutsättningar för teknisk innovation och industriell tillväxt. Dessa länder, inom ramen för det så kallade NB8+ initiativet, har goda förutsättningar att genom intensifierad försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete, gemensamma satsningar inom forskning och innovation, näringsliv och handel skapa ett gynnsamt klimat för tillväxt, stabilitet och säkerhet även om närheten till Ryssland är en osäkerhetsfaktor.

Om sedan länder som Kanada och Holland adderas till detta kluster ökar möjligheterna och förutsättningarna att bilda en region som genom sin sammanlagda potential skapar respekt och säkerhet. Tillsammans med industriell kapacitet och innovationskraft skapas ekonomisk utveckling, vilket blir viktigt inte bara för oss, utan även för resten av Europa och på sikt även Ryssland.

Vi svenskar måste ta den förändrade säkerhetspolitiska nyordningen på allvar. Förändringen är ingen dagslända utan en förändring att förhålla sig till. Det innebär att behovet av att samhällsmedborgarna tar ett större personligt ansvar för landets behov av försvar och säkerhet ökar nationens motståndskraft. Diskussioner ”om utfall att” måste snabbt och snärtigt övergå till ”om det händer”, eftersom världsledarna inte väntar på oss och att vi har byggt upp vår beredskap om tjugo år. Utan, påbörja förändringen nu, bli aktiv och handlingskraftig. Vi behöver Sverige och Sverige behöver oss. Engagera dig i frivilligörelsen och ta samhällsansvar för din familj och dess framtid!

TEXT: MATS STRÖM, FD BRIGADGENERAL
BILD: ELEONORE THAM

Workshop för instruktörer till våra utbildningar

Förberedande helg för blivande instruktörer

Försvarets Personaltjänstförbund har ett stort behov av fler instruktörer både för de militära och de civila utbildningarna. Förbundet testar ett nytt grepp, med en helg då ett antal personer kommer att testas för att sedan, om de blir godkända ska kunna gå vidare till nästa steg d.v.s. söka instruktörutbildning. Projektet har tagits fram av Annica Larsson FPFV och Ingela Fredriksson FPFM som också stod för utbildningen.

En inbjudan gick ut till alla Försvarets Personaltjänstföreningars medlemmar under februari – mars, med möjlighet att söka till helgen 16 – 17 maj.

Stoppdatum för intresseanmälan var den 31 mars.

Vi fick in ett antal intresseanmälningar och har genomfört ett första urval till de tio platser som nu är beslutade.

Nästa steg i antagningsprocessen har varit att inbjuda de utvalda till teams möten, där vi ville lära känna vederbörande lite mer. Det ställdes ett antal frågor om bland annat utbildningsbakgrund, erfarenheter, digital kompetens och tid att disponera för undervisningsuppdrag.

När samtliga intervjuer/samtal genomförda och vi gjort ett noggrant urval av personer som nu kommer att erhålla antagningsbesked att delta vid förberedande helg.

Första steget var att genomföra en helg den 16 – 17 maj 2026 på Drottning Viktorias Örlogshem, Blasieholmen Stockholm. Syftet med helgen var att hitta nya potentiella instruktörer, främst för den civila utbildningssidan inom Försvarets Personaltjänstförbund, vilket är en viktig del inom totalförsvaret.

Detta skall ses som ett första steg inför en eventuell fortsättning vid den "riktiga" instruktörsutbildningen, vilken kommer genomföras under hösten 2026.

Första steget är nu genomfört och eleverna fick både teoretiska lektioner och praktiska tillämpningsövningar för att vi skulle kunna avgöra om de var lämpliga att få söka till den tänkta instruktörsutbildningen i höst. Tre elever blev godkända att söka instruktörsutbildningen till hösten.

VID PENNAN, ANNICA LARSSON